

A white paper by Godrun Gaarder

2018/2019 - år med uro som innleder ett nytt tiår

- Tyskland

Den politiske polariseringen i Europa starter tydelig senest høsten 2018. I Tyskland mister Angela Merkel tillitt i befolkningen og eget parti. Grunn bl.a. de såkalte konservative søsterpartiene CDU og CSU (aktiv i tysk politikk siden tidlig i Forbundsrepublikkens historie) led bl.a. nedslående nederlag i to viktige delstatsvalg i 2018, CSU i Bayern, og CDU i delstatsvalg i Hessen. Det førte bl.a. til at Angela Merkel kunngjorde på en pressekonferanse 30.10.2018 overraskende at hun vil gå nye veier. Hun vil først trekke seg som partileder for søsterpartiene og senere som regjeringssjef. De nevnte valgene var en utløser, men det ligger mange andre momenter fra den siste tiden som årsak for Merkels beslutning.

Nedleggelse av partilederskap i det konservative parti ble kunngjort offisielt på en partikongress i begynnelsen av desember 2018 i Hamburg. Merkel vil fortsette som Forbundskansler til neste parlamentsvalg (Forbundsdaysvalg) i 2021. Deretter vil hun trekke seg fra alle politiske stillingene, hun vil heller ikke engasjere deretter i andre spørsmål, bl.a. i Europapolitikken.

Kandidatene for de Konservatives partilederskap i desember var flere, men hovedsakelig tre. Annegret Kramp Karrenbauer (AKK) vant i desember denne konkurransen. Hun var tidligere delstatssjef (Ministerpräsident) i Saarland. Et annet stort spørsmål i Tyskland er for tiden, om den Store Koalisjonen mellom CDU/CSU og Sosialdemokratene (SPD) vil holde til Forbundsdaysvalg i 2021?

Sosialdemokratenes oppslutning i velgerskaren synker bestandig. Man snakker om en tillitskrise. Spørsmål: Hvordan utforme tydelig sosialdemokratisk politikk i en stor koalisjon med CDU/CSU? Og hvordan og hvem skal sørge for finansieringen/reformeringen av sosialstaten? Flere emner står i 2019 på dagsorden. Mange åpne spørsmål ligger på bordene på partilederne i koalisjonspartiene og andre partier som har interesse av å være med på å skaffe flertall ved parlamentsvalget i 2021 av Forbundsdays. Den politiske utfordringen kommer helt tydelig fra det høyre-radikale parti AFD (Alternative für Deutschland) som ingen av de etablerte partiene vil regjere sammen med, selv om AFD har vunnet mange velgere i flere delstater hittil.

• Tyskland i Europavalget

Nyhetene dokumenterer flere steder at de store partiene i Tyskland har overraskende mistet mange stemmer i Europavalget. Det viser seg at særlig yngre velgere krever mer handling (konkret politikk) av regjeringen i henhold til utfordringene i verden i dag, mest mht klimautviklingen. Dette viser seg også bl.a. ved at partiet "die Grønne" har fått mye oppslutning.

For tiden er det også snakk om eventuell oppløsning av den "store Koalisjonen", det ville bety også nyvalg, en stund før parlamentsvalget i 2021. I løpet av sommeren 2019 har Annegret Kramp Karrenbauer (AKK) blitt forsvarsminister i regjeringen, noe som har forsterket uroen i Tyskland. I tillegg blir det avholdt valg i flere delstater (Tyskland er en føderalstat). Det gjelder å følge med.

Viktige årstall i 1919: Rett etter 1. verdenskrig ble i Tyskland den såkalte "Weimarer Republik" grunnlagt- Det var for nøyaktig 100 år siden. Hendelsen ble markert offisielt i februar 2019 i Tyskland som en start på et demokratisk grunnlag for statsdannelse den gangen. Noe som dessverre senere ble ødelagt gjennom styret fra Adolf Hitlers regime og 2. verdenskrig.

• Tyskland mot 2021 (Forbundsvalg)

Av store nasjonale og internasjonale emner og utfordringer inntil 2021 kan det nevnes blant annet:

- Fremtidige levevilkår, bla. luftforurensningen gjennom omfattende bilkjøring i byene og på f.eks. Autobahn og andre store veier.
- Klimamålene generelt. Tyskland er et relativt tett befolket samfunn i hjertet av Europa, bosted for 82,8 millioner mennesker (Norge bor det ca. 5 millioner på et stort og langstrakt landareal).
- I januar offentliggjorde en spesiell statlig Kommissjon i Tyskland forslag til langsiktige begrensninger av forurensningen. I siktemål sto spesielt Kullproduksjon. Overraskende forslag: den tradisjonelle brunskullproduksjonen (Braunkohle) skal inntil 2038 avsluttes for å nå klimamålene. Denne produksjonen foregår i stort omfang flere steder (en del i den østlige delen av Tyskland. Klimadebatten har blusset opp i hele landet i 2019).
- Det diskuteres allerede i flere år om regjeringens forslag med tittel "Energiewende". Her har man kommet noe videre, gjennom bl.a. vindkraftutbygging og solenergi, men ikke fullt slik man hadde som mål. Debatten om fremtidens «rene energi» vil fortsette. Her blir bl.a. også norsk gass berørt. Det er forskjellige meninger om dette, er gass en ren energikilde eller ei? Det er forskjellige meninger om dette. Tyskland står som folkerikt land og bl.a. stort industriland foran mange utfordringer.
- Kort før jul har den tyske regjeringen (Bundestag og Bundesrat) besluttet flere klima-tiltak. Eksempler bl.a. finansiell støtte til togtrafikk, billettprisen) og lettelse ved flere skatteregler. Nærmere omtale av vedtatt detaljene følger i 2020. • I forbindelse med klimadebatten har det i det siste vakt oppsikt at flere skoleklasser i flere byer i landet og flere europeiske byer, går en dag i uken ut på gaten og demonstrerer istedenfor å følge skoleundervisningen. Målet er som det står på plakaten at de krever bedre klimavern ved å rope bl.a. «Det gjelder vår fremtid.»
- Våren 2019 har valgkampen før valg til EU-Parlamentet (også kalt "Europavalget") startet i Tyskland. Europavalget har aldri før engasjert så mange partier som i dette året (41 partier). På et nettsted "Wahl-O-Mat.de" finner man en oversikt over det som er viktig å vite (I Europaparlamentet velges i året 705 medlemmer, valgdag 26. mai)
- For tiden er det en heftig debatt i Tyskland om sosialdemokratenes (SPDs) fremtid. Den ble

utløst av Jusos sjef Kevin Kühnerts (organisasjon av de unge i partiet) i en tysk uke-avis ("Die Zeit"). Han krever en tydeligere visjon angående SPDs fremtid i det tyske partilandskap. SPD virker for tiden noe svak. Kühnerts teser har utløst mye debatt - både kritikk og ros. Kühnerts krever bl.a. at gevinstene som store konsern som BMW tjener ved salg, bør kollektiveres på demokratisk vis. Alle som er med å produsere produktet, bør ha en rettfærdigere betaling enn lønnsavtalene får til. Arbeiderne er avhengige av lønnen for sitt arbeid og har lite påvirkningsmuligheter i dag. Dessuten krever Kühnerts at man begrenser mulighetene for eiendomskjøp. Den skal i fremtiden bare tillates for målet for egen bosetting ikke på utleie for høye priser (spekulasjoner). Samfunnsforskere bekrefter at den striden som forslagene har utløst, viser sosialdemokratenes svakhet for tiden, han tenker mer på sikt enn politikerne ofte gjør med sine kortsiktige teser, mener noen. Det trengs mere klarhet også i tysk politikk for fremtidig arbeid, taktisk og strategisk.

- Merkels rolle som kansler er uklar inntil valget i 2021 i Tyskland. Det vet ingen i dag. Forløpig sitter hun etter eget ønske som kansler. Det kan være - sies det nå - at de konservative + sosialdemokratene bestemmer allerede i 2020 at de vil gå bort fra regjeringen fra den såkalte Store Koalisjonen mellom CDU/CSU og SPD. Hva som kommer er avhengig av de nye ledere i SPD. Det er sosialdemokratene i Tyskland som har valgt i slutten av november en ny partiledelse. Flertallsforholdene er vanskelig å få oversikt over nå.
- Også det høyre-radikale ADF (Alternative für Deutschland) har valgt ny fremtidig ledelse, en kandidat fra Vest og en fra Øst.
- Klimaspørsmålet er et dominerende emne i Tyskland og det blir det mer og mer globalt. Siste fredag i november var det igjen mange store demonstrasjoner i mange byer i Tyskland og også på landet og internasjonalt. Særlig unge aktive mennesker er bekymret på hva som kommer. Det finnes mange vitenskapelige rapporter (se også FNs klimarapport).

• Tyskland og Europa

Vi skal også i fremtiden følge med i aktuelle viktige hendelser i Tyskland og flere land i Europa og globalt. Detaljer om en del emner må vi be våre lesere å følge med på i de nasjonale nyhetene og på Internett. Vi vil bl.a. konsentrere oss om de tyskspråklige land som bl.a. Sveits og Østerrike, men også Nord-Europa, også f.eks. Sverige, men også Italia, Frankrike og andre. Mye henger sammen mellom vekst av Høyrepopulismen i Europa og innvandringsdebatten som hadde sitt høydepunkt i 2015 og 2016. Men utfordringen vedvarer allikevel.

• EU-Parlamentvalget

Ved EU-Parlamentsvalget nylig konstaterte en del avgjørende partier, særlig i Tyskland en del nederlag (det gjelder særlig de såkalte koalisjonspartiene (de konservative - med CDU/CSU, og sosialdemokratene (SPD), tydelig fremvekst viste seg i andelen av det "grønne partiet" (Die Grünen) - også de høyre-radikale partiene fra hele Europa hadde slått seg sammen og kom inn i parlamentet. Dette bekymrer de tradisjonelle partier. Særlig gjelder det for tiden partiet SPD. Her er det åpnet en større debatt om både ledelse og tilpasset strategier og innhold mht. partiets fremtidige vei. Vil den "store koalisjonen" sammen med de konservative holde inn til parlamentsvalget i 2021? eller blir det nyvalg? Mye vi også avhenge av hvilke ledere som vil i løpet av kort tid (inntil begynnelsen av juni) blir utvalgt for å lede de store og viktige lederposisjonene f.eks. for å lede EU-Kommisjonen eller EU-Rådspresident og flere. Nåværende rådspresident Donald Tusk skal de neste dagene stå for en viss utvelgelse. Det gjelder å følge med.

- **Muren**

På 09. november 1989 falt den såkalte "Muren" i Berlin, fordi den ble nedrevet av noen demonstranter under en revolusjon mot den østtyske stat . Det er kjent at Tyskland ble delt etter 2. verdenskrig av de fire stormaktene som hadde seiret over Tyskland. USA, Storbritannia, Frankrike og Sovjetunionen.

Siden den tiden snakker vi om Øst og Vest-Tyskland. Tyskland var delt i Vest-Tyskland (Bundesrepublik Deutschland) og Østtyskland (Deutsche Demokratische Republik - DDR). Det utviklet seg to forskjellige politiske og økonomiske regimer. Landet var formelt delt siden august 1961. DDR kalte Muren "einen antifaschistischen Schutzwall", i vesttysk språkbruk ble Muren kalt "Skammens Mur". Om man vil forstå mer om denne delingen av Tyskland og Berlin, bør det leses en del etterkrigshistorie. Det gjelder også forskjellene mellom øst og vest enda i dag.

- **30 år etter "Die Wende"**

I Tyskland minnes det i disse november dagene om det som skjedde 30 år tilbake. Etter krigen ble Tyskland delt i Øst og Vest, fra Stormaktene som hadde vunnet krigen. Grensen gikk mellom hele landet, mellom DDR (Deutsche Demokratische Republik) og Tyskland Vest (Bundesrepublik Deutschland. I Berlin hadde Stormaktene USA, Sovjetunionen, Frankrike og Storbritannia laget spesielle grenseoverganger. Her i Berlin ble 4. november "Die Wende" innledet ved en såkalt "fredelig revolusjon" som førte noen dager senere til Berlin Murens fall, - det skjedde 9. november. Bildene fra denne dagen går for tiden gjennom nyhetsbildene i hele verden. Forandringene i årene etter 1989/1990 skjedde hovedsakelig i den østlige delen, i samfunnet som helhet, og i økonomien/næringslivet og i politikken. Denne delen av Tyskland var mange år under ledelse av Sovjetunionen et lukket land. Befolkningen ble kalt "Ossi" og "Wessi". Mange arbeidsplasser i Øst gikk etter 1989 tapt, og mange unge mennesker flyktet til Vesttyskland. Ennå i dag er gjenforeningen ikke fullført fullstendig. Nærmere informasjon om nyere utvikling må leses om i nyere forskningsartikler. Vi her i redaksjonen vil også lage et sammendrag av utviklingen etter 1989 og gjenforeningen i 1990 i en ekstra oversikt.

- **Brexit - Krise i Storbritannia.**

Den nye lederen av det konservative partiet i Storbritannia, Boris Johnson, har ikke fått flertall i parlamentet for sine forslag om Brexit, det vil si om at Storbritannia skal forlate EU uten avtale ("no deal"). Johnson er betegnet som "Brexit-Hardliner". En regjeringssjef i Storbritannia har mye makt når vedkommende forslag får flertall i Underhuset og til slutt Overhuset. Storbritannia har ikke en nedskrevet grunnlov som de andre europeiske land. En grunnlov som bestemmer detaljer og politiske grenser for forandringer i staten. Spørsmålet i Storbritannia er nå, hva som skjer etter den 31.10. som Johnson hadde satt som dato for at Britene skal forlate EU. Blir det nyvalg? Det ser for tiden ut om dette. I september bestemte Boris Johnson en pause for parlament. Den rettslige siden av saken er blitt avgjort i den høyeste Domstolen i Storbritannia. B. Johnson beslutning var ugyldig, og Parlamentet åpnet derfor igjen i slutten av september.

I utenlandske medier blir det spekulert på om at det kan bli mot slutten av oktober-måned (31.10) en Brexit uten avtale ("no deal"). I natten fra 29. til 30. oktober 2019 stemte der britiske parlamentet for en utsettelse av Brexit avtalen inntil 31. januar 2020. Også EU er enig. Dessuten ble det nyvalg på 12. desember 2019.

Boris Johnson vant valget som ble vedtatt etter mye frem og tilbake i desember. Nå har Storbritannia et nytt parlament. Det regnes for tiden med at Brexit vil finne sted i slutten av januar 2020, etter forhandlinger med EU. Mer om dette ved starten av det nye året.

Vi skal følge med i store linjer.

- **"Uoversiktlig krise i Midtøsten som også berører Europa"**

En farlig internasjonal krise pågår, Den er så langt også fortsatt uoversiktlig. Involvert er særlig Tyrkia med sin president Recep Tayyip Erdogan. Men også Syria og mange andre land som USA. I det internasjonale søkelyset står for tiden også blant andre USAs president Donald Trump som har trukket ut sine soldater ut fra det kurdiske området. I kommentarene USA blir det i disse dager fra kjente opposisjons politikere fremhevet at Trumps politikk for tiden i Syria, styrker Iran og Russland og at kurdere er blitt latt i stikken. For en del dager siden har USAs visepresident Mike Pence og utenriksminister Mike Pompeo, reist til Ankara for å snakke med Erdogan. Ingen hadde forventet at de to etter lengre forhandlinger fikk til at Erdogan ble med på en slags "våpenhvile" på fem dager. Erdogan selv vil ikke kalle dette tiltak som våpenhvile, men som en "midlertidig pause" Dessverre ble denne brutt allerede. Vi alle bør følge med hvordan denne krisen utvikler seg. I mellomtiden har Syrias leder Assad blandet seg inn i denne saken og også Russlands president Putin. Det er en side av saken. Vi kan snakke om «storpolitikk». Erdogan har varslet at han vurderer at ca. 3,6 syriske flyktninger som bor i leirer i grenseområdet kan sendes ut av landet mot Europa om Europeerne åpent går imot hans politikk. Tyskland er påfallende tilbakeholdende med sin kritikk mot Erdogan, Forbundskansler Merkel betegner saken i en regjeringserklæring som "et humanitært drama". Fra tysk side ble det i det i det siste også kunngjort at man ikke lengre vil levere våpen til Tyrkia. Opprinnelig handlet det hele i dette området om en internasjonal kamp mot "IS". I Tyskland har politikken om midlertidig å åpne grenser for flyktningestrømmen i 2015/16 fra Midtøsten skapt store politiske motreaksjoner. Tyrkia er NATO-partner. Utfordringen ligger også her. Det er spesielt store utfordringer for NATOs leder Jens Stoltenberg.

I samtalene mellom Russland og Tyrkia (Erdogan og Putin) ble det inngått en ny pause i kamphandlingene. Tyrkia sikrer seg foreløpig et område i Nord av Syria. Kurderne er tildelt en mindre del av området i Nordsyria.

På NATO-møtet 24.10.2019: Tysklands Forsvarsminister Annegret Kramp-Karrenbauer (AKK) foreslår en FN-misjon for Nordsyria. Det viser seg foreløpig å være vanskelig å få til. Det trengs tilslutning av både Russland, USA og Tyrkia. Dessuten måtte alle vestlige partnere slutte seg til denne planen. Også i Tyskland er planen hittil omstridt.

USA hadde for en stund bestemt at US-troppene i Nordsyria skulle trekkes ut av området. Den nyeste informasjonen lyder at USA-president Trump allikevel vil beholde noen amerikanske tropper i området, angivelig for å beskytte oljefeltene som befinner seg der. Også disse informasjonene inviterer til videre spørsmål.. Vi skal følge med i dette før vi avgir en konklusjon.

Krisen i Nordsyria er ikke avsluttet ennå. Tvert imot, Vi har sett at Tyrkia har i det siste sendt militære styrker til Nordsyria, hvor man vil oppnå bedre kontroll i grenseområdet. Vi kan se en militær konflikt hvor flere land har engasjert seg, bl.a. har USA beordret noen tropper tilbake til området, Russland er involvert og det syriske regime (Assad). Heller ikke her kan vi se i dag hvordan dette vil ende. Forsvarsministeren i Tyskland har krevd et internasjonalt engagement for å bidra at denne farlige krisen kan fås under kontroll og ende. Men dette engasjement kommer for tiden åpenbart for sent. Det må tas opp senere eventuelt i

FN. Tyske kommentatorer understreker at Europas lite engasjement i området gir president Erdogan fra Tyrkia makt og styrke for å gjennomføre tiltak etter sin egen vilje.

Rollen til Nato Dronning Elisabeth av Storbritannia har invitert representantene fra NATO fra 3. til 4. desember, som feirer sitt 70-årsjubileum (grunnleggelsen), til sitt slott til en mottakelse. Dette er nok viktig også for det som kommer ut av NATO-møtet senere. Det er store utfordringer som NATO må ta stilling til i tillegg til Midtøsten (USA-China). Våre lesere og vi må følge med i dette videre.

• **Hellas høsten 2019**

Det greske parlamentet med 300 medlemmer fikk en konservativ regjering i sommer etter sosialdemokratisk president Tsipras som regjerte i flere av de siste år og reformerte mye av landets politikk. Den nye lederen for den nye regjeringen (det konservative parti Nea Demokratio (ND)) heter Kyriakos Mitsotakis.

• **Ny regjering i Italia**

Det er en ung regjering som statsminister Giuseppe Conte har satt sammen i Italia, med politikere både fra 5 stjerner og de sosialdemokratene. Visestatsministere er valgt bort fra forrige regjering, dette vil det gjøre lettere å styre landet. I tillegg så har det nye regjeringen i Italia valgt å bli enig om en felles politiskplattform enn en kontrakt, slik Lega Nord og 5 stjerner parti hadde før. Både EU og børsene har reagert meget positiv på endringene. Italia trenger rett og slett stabilitet fremover! Vi følger med framover.

• **Sverige**

Etter i alt 4 måneders uklarhet, kaos og mange forhandlinger, har Sverige den 18. januar 2019 fått en ny regjering under tidligere regjeringssjef Stefan Løfven. Løfven har vært regjeringssjef i Sverige siden 2014.

• **Norge**

I Norge har den konservative regjeringskoalisjonen (regjeringssjef Erna Solberg, Høyre) nå oppnådd flertall i parlamentet med 4 partier. Hittil regjerte man i mindretall – noe som er mulig i Norge, men ikke uten videre i Tyskland. Den nye regjeringen skal være størst med antall ministre i nyere norsk historie.

Utenriks- og sikkerhetspolitikk, Forsvarspolitik (planer) i vår tid, bl.a. Langtidsplan for Norge, forandringer i Nord.

Norge er medlem i NATO fra begynnelsen av. Søkelyset på Norge har ved sin geografiske og politiske plassering mellom Øst og Vest og nabo til det tidligere Sovjetunionen og senere Russland en viktig utenriks- og sikkerhetspolitisk + strategiske posisjon (husk også de såkalte Nordområdene og store deler av Ishavet som interesseområdet). Nye signaler fra nabo Russland og Vestmaktene (særlig NATO) forandrer også Norges posisjon samt Norges fremtidige beredskapsplaner. Debatten om disse har startet. Det gjelder for Interesserte lesere å følge med bl.a. I norsk Forsvarsdepartementets fagdebatt angående innholdsmessige forandringer av den såkalte «langtidsplan» for norsk forsvar fra 2021 til 2024. Dette har startet. (se informasjonen på Internettssidene av Forsvarsdepartementet – nåværende ledelse: Frank Bakke-Jensen). Den nye internasjonale situasjonen krever bl.a. også fra Norge å styrke NATOs mål, særlig i Nord.

- **FN-rapport om at verdens befolkning står i fare for å ødelegge mangfoldet i naturen, plante og dyreliv.**

Dette tema har utløst en fortsettelse av klimadebatten, og nettopp også en konkret debatt som har foregått en stund særlig angående reduksjon av insektenes overlevelse, og mer konkret står bekymringen om bienes liv som er viktig for en del planters og egen overlevelse som er truet, i midtpunkt. Også her er CO2 utbredelse farene og nødvendigheten for begrensningen, et viktig tema. Dette bør tas enda mer alvorlig i våre land enn i dag, heter det i rapporten.

"Det haster, vi har ikke mye tid, heter det, sa lederen for denne ekspertgruppen" (referanse: tysk TV ZDF, 06. mai 2019 ved presentasjonen av rapporten).

Klimakonferanse ved FN starter den 2. desember i Madrid. Dette emne er blitt et verdensomspennende tema for alle, særlig for de unge.

- **Sabelrasling/farlig eskalasjon globalt**

Konflikten mellom USA og Iran har nå i mai 2019 tilspisset seg med usikker utgang. Saken gjelder at president Donald Trump allerede for et år siden trakk USA ut av avtalen landene hadde inngått i 2015. Stridspunkt nå: USA mener nå at Iran er årsak for mye uro i regionen + er en støttespiller for terrorisme. Det skal være grunn til de sterke sanksjoner mot Iran. Det hele gjelder nå at Iran som motreaksjon vil beholde sitt anriket uran, istedenfor å selge det videre til utlandet. Også fortsatt produksjon av anriket uran blir varslet. (I forbindelse med dette har Iran kunngjort en frist på 60 dager for en endring av situasjonen) Krisesituasjonen henger sammen med USAs vurdering av Irans posisjon + handling i regionen i dag.

Europeiske land er i motsetning til USA overbevist om at en avtale er bedre og gjør verden tryggere enn ingen avtale. EU vil opprettholde den legitime handel med Iran.

Den 13. mai forhandlet EUs utenriksministrene i Brussel om denne vanskelige saken. Også US-utenriksminister Pompeo har overraskende varslet sin tilstedeværelse. Resultat av dette møte om kvelden den 13. mai skal være at USA krever fortsatt solidaritet i saken fra EU. Den tyske utenriksministeren Heiko Maas sier ved møtet: «vi er i Europa enig om at denne avtalen er viktig for sikkerheten i verden og Europa. Alt annet er farlig og kan føre til en eskalasjon». Derfor bør atomavtalen ikke kanselleres, og forhandlinger med Iran bør føres videre, og handelsrelasjonene opprettholdes. Inntrykket etter de siste dagers utvikling er: Her går Europa og USA forskjellige veier. Om den videre utviklingen av denne saken anbefales det å følge med i internasjonale medier.

- **Regjeringskrise i Østerrike**

Den siste østeriske Regjeringen besto av et konservativt parti under ledelse av statsminister Sebastian Kurz og et høyrepopulistisk parti for å ha flertall. Men denne koalisjonen holdt ikke. I mai kom det mellom partiene til en uenighet. Kurz prøvde å protestere mot en uttalelse fra samarbeidspartneren mot en inntil da hemmeligholdt video ved å si opp samarbeidet etter at en inntil da hemmeligholdt video ble kjent.

Østerrikerne gjennomførte på søndag, 29. september et valg for en ny regjering. Den tidligere regjeringsjefen Sebastian Kurz, vant dette valget med sitt part ØVP på en overlegen måte. Partiet fikk 37,1 prosent av stemmene. En mulig koalisjonspartner er nok partiet De Grønne, men Kurz vil snakke med alle partilederne før han bestemmer seg. Dette kan ta noe tid. I starten av 2020 avtegner seg en løsning.

• Nye ledere for EU-parlamentet

- Etter Jean Claude Juncker er Ursula von der Leyen valgt som lederen for EU-Kommisjonen.
- I slutten av november ble EU-kommisjon endelig godkjent, da den var endelig fullstendig med kommissær fra alle land.
- I dag, 3. Juli kom som bekreftet avgjørelse at den italiensk sosialdemokrat David Sassoli skal overta som president av det nye Europaparlamentet
- Også foreløpig bekreftet er valget av Christine Langarde som leder for den Europeiske Sentralbank
- I nyhetene kommer det frem at visepresidenten av EU-Kommisjonen, Timmermanns vil fortsette.
- På tirsdag, den 16. juli, har EU-Parlamentet med knapp flertall valgt Ursula von der Leyen til ny EU-Kommisjonsleder (president). Von der Leyen tilhører det konservative partiet i Tyskland (CDU) og var hittil tysk forsvarsminister. Hun vil etter dette valget gi opp forsvarsminister-stillingen og konsentrere seg om bringe samholdet i EU videre. Hun er den første kvinnelige leder i EUs i nyere historie.
- Nærmere detaljer om valgresultatet bør ses på i internasjonal og norsk presse. Ved siden av positive reaksjoner på. Valg av von der Leyen foreligger også en del kritikk fra flere parlamentariernes side.
- Det var visst en fordel at von der Leyen holdt en entusiastisk og samtidig engasjerende tale i tre språk, på engelsk, tysk og fransk.
- Etter det overraskende knappe valg resultat for den tyske tidligere forsvarssjef Ursula von der Leyen til den første kvinnelige leder innenfor EU-Kommisjon, er det kommet kort tid etterpå et annet oppsiktsvekkende skifte, den gangen i Tyskland. Det gjelder lederen for det konservative partiet CDU, Annegret Kramp-Karrenbauer. Hun har nå sagt seg villig til å overta også stillingen som sjefen for Forsvarsdepartementet etter Ursula von der Leyen,- det betyr: også en kvinne etter samtaler med Kanzler Angela Merkel, og det på toppen av et meget viktig departement.

• Europarådet

Europarådet (Council of Europe), se Wikipedia.no, må ikke forveksles med EU eller Europaparlamentet. Denne organisasjonen ble grunnlagt etter Annen Verdenskrig, 05. mai 1949. Organisasjonen kalles bl.a. som «Europas vakt på demokrati». Organisasjonen nevnes nå i mai i internasjonale nyheter pga sitt jubileum. 47 land er i dag medlem i Europarådet og derav er 27 land er medlemmer i Europarådet. Thorbjørn Jagland er Generalsekretær. Hittil ble det inngått i alt ca. 200 internasjonale avtaler. I dag observeres en krisesituasjon for organisasjonen. Høyrepopulistene øker i flere medlemsland, også i Europarådet. Det er oppstått kriser når viktige oppfordringer fra Strasbourg for ivaretagelse av f.eks. menneskerettigheter for tiden ikke blir lyttet til i Europa, bl.a. i Russland, Ungarn eller Polen ([Europarådet på Wikipedia.no](#)).

• G7 Summit 2019.

Der årlige stormaktsmøte G7 fant i denne høsten sted fra 23. august til 26. august 2019 i Frankrike under ledelse av president Macron. Sted: Biarritz. Macron prøvde å gi møtet en ny vri ved å ha invitert den iranske utenriksminister til et møte. Internasjonal presse ser en mulighet for at USA og Iran kommer i høst til å møtes om den nåværende striden angående atomavtalen. Dette må følges med.

På G7 møtet var også Storbritannias nyvalgte regjeringssjef Boris Johnson for første gang

tilstede. Han prøvd å få kontakt med andre europeiske deltagere for å få dem interessert i en forandring av samarbeidsavtalen angående Brexit. Så langt dette er kjent, lykkes han ikke. Store og omfattende skogbranner i Amazonas området i Syd-Amerika, ødelegger fremdeles store deler av viktig natur. Det som skjer, gjelder viktige naturområder for verdens globale natur og klima. Det mangler regionalt en plan for å bekjempe slike katastrofer. Det heter at penger hittil heller har gått til våpeninvesteringer enn redskap for å bekjempe slike omfattende naturødeleggelser. Dette melder internasjonale nyhetsbyråer. Også i Afrika herjer skogbranner.

• **Klimatoppmøte i FN**

Verdens spesielle klima-toppmøte har startet i slutten av september. Resultatet av dette møtet må følges nøye med. FN- Generalsekretær Antonio Guterres sier vi risikerer et «point of no return» om vi ikke klarer å enes om nødvendige tiltak (CO2-reduksjon). Den tyske regjeringen presenterte etter lengre forhandlinger i Berlin, rett før verdens klimatoppmøtet, sine planlagte tiltak for å nå en «klima-nøytral utvikling», som det heter (med en forminskning av CO2-andelen i luften). Dette mål skal oppnås bl.a. gjennom reduksjon av kullproduksjonen flere steder. Regjeringen vil bevilge for å oppnå denne målsettingen en del milliarder euro. Denne beslutningen har utløst en større samfunnsdebatt i Tyskland, regjeringens beslutning ble både rost og heftig kritisert. Også denne saken må følges nøye med i den kommende tiden.

• **Innsjutt på året 2019**

* Brexit, torsdag, 12. desember 2019 ble det gjennomført valg i Storbritannia angående Brexit. Boris Johnson (konservativ) vant dette valget og det betyr at det med størst sannsynlighet vil føre Storbritannia ut av EU gjennom Brexit 31. januar 2020. I utenlandske medier blir det rapportert at dette resultatet sannsynligvis vil vise seg å ha et positivt resultat for europeisk næringsliv/økonomi. Ellers blir det berettet i mediene at velgerne er delte i sitt syn på saken. Nærmere detaljer skal vi berette om på nyåret.

* NATO 70 år, feiring i London med invitasjon gjennom Dronning Elisabeth på Slottet. Alle ledere av medlemslandene var på plass. Det viste seg en del uenighet mellom medlemslandene, men til slutt kom allikevel en del positive utsagn ut av dette møtet. US-president Donald Trump var tilstede med andre utsagn enn før. I sluttdokumentet ble bl.a. betydningen av det transatlantiske fellesskap mellom Europa og USA fremhevet. Et viktig dokument. Også utfordringene for NATO gjennom Kina ble nevnt, disse blir sterkere for tiden. Russland anses som en aggressiv nabo, men kontakten skal holdes. Også utfordringene i Nordsyria ble behandlet og gjennomgått i enkelte møter. Ikke alle detaljer ble nevnt offentlig. Den franske president Emmanuel Macron betegnet NATO ved starten som "hjernerød", men var ellers aktiv. Se avslutningsdokument.

* FN's klimatoppmøtet i Madrid fra 02. til 13. desember 2019 (COP25). Deltakelse av alle 193 FN nasjoner. FN's generalsekretær sa i sin åpningstale at det ikke er teknologiske eller vitenskapelige hindringer som står i veien for et bedre klima i verden, men den politiske viljen. Han er spesielt bekymret for at ikke fossile brensler blir liggende i bakken. (Paris-avtalen) Med dette mener han særlig kullproduksjonen, men også olje og gass. CO2-utslipp

vokser fremdeles mer enn den bør. Det sa han i Madrid. I forbindelse med møtet kom det også til en del demonstrasjoner som krevde mer innsats for å forbedre verdens klima. Målet for EU er fremdeles at alle EU-land inntil 2050 bør være "klimaneutrale". Dette understreket den nye Rådspresident Charles Michel. Ikke alle land vil være med. Flere detaljer ser vi på senere.

* Den tyske politikeren Ursula von der Leyen er i høst som første kvinne valgt til EUs Kommisjonspresident. Også hun vil jobbe hovedsakelig med "grønn politikk" (Green Deal). Målet er med andre ord en "grønn industriell revolusjon". Det kreves en radikal forandring av økonomien, industri og produksjon, men også mobilitet i energi leveranser til private konsumenter, dessuten kreves også slutt for kullproduksjon og kjernekraft. Vi skal følge med i dette, særlig siden Tyskland hittil ikke er kommet langt nok i å nå målet om den såkalte klimaneutralitet. Det har mange grunner, Noen delstater i Tyskland er ennå ikke enige i dette målet. Også den nye SPD-ledelsen er av oppfatningen om at Tyskland må gjøre mer.

* I Tyskland ble det mot slutten av 2019 valgt på en partikongress for sosialdemokratene (SPD) en ny ledelse med flertall. Mange hadde regnet med at Olav Scholz, Tysklands finansminister, ville gå seirende frem. Men resultatet overrasket mange, og det ble også betegnet som en "liten revolusjon". Den nye SPD-ledelsen er Walter-Borjan og Saskia Eskan. Begge vil reformere sosialstaten i Tyskland gjennom flere tiltak. En del medlemmer er skeptiske til de nye lederne som har liten politisk leder-erfaring, men en del visjoner for fremtiden. De nye lederne vil bl.a, reformere samarbeidet med de konservative lederne i den såkalte Store Koalisjonen. Den består siden sist valg. Hvordan dette vil lykkes er et åpent spørsmål. Neste parlamentsvalg i Tyskland er i år 2021. Det kan komme allerede forandringer i tysk politikk i kommende år. Valgkampen starter da. Og hvordan vil Angela Merkel til slutt bestemme seg? Hun har riktignok sagt tidligere at hun vil slutte i tysk politikk i 2021. Men nå blir det også spekulert i en eventuell forandring.

* Medlemslandene (nesten 200) hadde forhandlet i to uker i Madrid i slutten av 2019. President: Carola Schmidt- miljøminister fra Chile. På konferansen ble det synlig en del uenighet mellom en del land. Det gjelder spesielt et sentralt emne, nemlig handel med klimagass. Neste verdensomspennende møte skal finne sted i Glasgow i 2020.

* Den amerikanske presidenten Trump er imot Nordstream 2 (pipeline gjennom Østersjøen med energileveranser direkte fra Russland) Han besluttet nå kort før jul sanksjoner og vil dermed stoppe dette prosjektet. Tysklands reaksjon: kansler A. Merkel:" jeg satser på forhandlinger." Mer om det på nyåret.